

Данов", Пловдив, 1969 г., в някои публикации, поместени в пловдивския в. "Марица" и др.

Целта на настоящата статия е опит да приведе в известност паметниците, свързани с четата и нейният войвода Хаджи Димитър.

При разработване на проблема са използвани архивни материали от фонда на Историческия музей в Сливен, както и данни за паметниците, събрани по време на научната експедиция по пътя на четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа, организирана от Историческия музей в Сливен през юни 1989 г.

Някои интересни данни за паметници, които се намират на територията на бившия Великотърновски окръг, ни предостави Йордан П. Йорданов от отдел "Паметници на културата" при Великотърновския исторически музей, които ни дадоха възможност да съпоставим или допълним събраните преди и по време на експедицията данни за паметниците, посветени на четата.

За улеснение на задачата и за пригледност на изложението, съществуващите днес мемориални паметници, предмет на настоящата публикация, ще бъдат разглеждани успоредно с най-старите паметници, много от които днес не съществуват.

В историческата наука е известно, че четата на Хаджи Димитър и Стефан Караджа преминава р. Дунав на 6/7.VII. (18/19.VII) 1868 г. и слиза на българския бряг в м. "Янково гърло", което е недалеко от устието на р. Янтра, на около 5 км североизточно от с. Вардим. Днес, на това място се издига белокаменен паметник, който напомня за станалото в 1868 г. събитие.

Паметникът е строен през 1968 г. и тържествено открит на 18.VII. с.г. по повод на 100 години от слизането на четата на българския бряг. Той се състои от централно тяло с форма на пресечена пирамида, ориентирано на север. На него са изписани годините 1868-ма, в която четата преминава р. Дунав и 1968-ма, когато се навърши 100-годишнината от това събитие. В долната част до основата на централното тяло са монтирани пластични тела, на които са поставени паметни плочи, чийто текстове имат следното съдържание: